

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. é. bényei-utca SIMON-ház Kunz József nr
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli pa...
valamint a lap sze lemi részét illető
minden kü z l e m e n y e k ide inté. endők.

Dérmentelen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen n a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Szombat, szeptember 24.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán	
küldve:	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasabospetitor egyszeri beigtatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért kü lön 30 kr
Nyiltér 4 hasabospetitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglalt
ujdonaság sora 50 krajcsár.

186. szám.

S z e m l e.

A király kolozsvári tartózkodása ismét egész sorát hozta ama nyilatkozatoknak, melyek olvasására a hazafiai érzés melege hatja át minden magyar ember szívét, öntudatos elismerésében annak, hogy a magyar állameszme legelső és legméltóbb öre a magyar király. Már a küldöttség vezetője és szószólója, Román Miron metropolita is hangsúlyozta beszédében a hazafias érzelmeket; az ez üdvözlésre adott királyi válasz — a metropolita egyéniségének megtisztelő méltánylása mellett — a legfennköltebb kijelölése volt a magatartásnak, melyet a trón a görög keleti román egyház clerusától elvár. Kiemelte e papság befolyását a népre s hangoztatta, hogy a trón és haza iránti hűség szellemében kell e befolyást gyakorolnia, kárhözátólag szólt minden izgatásról, mely a népet megmegtéyezhe né, s a királyi kegyet e szempontok jövőbeli figyelemben tartásának fölfevése mellett ígérte a papságnak. Meleg, fennkölt, hazafias szavak voltak azok is, melyeket a király a többi, üdvözlés czéljából megjelent vallásfelekezet papságához, de a románokhoz intézett szavak jelentőségükben messze túlszárnyalják a többieket, s az erdélyi részek jövőbeli viszonyainak alakulásában — reméljük — észlelhetni fogjuk minden téren annak nyomát, a mit a király a románoknak mondott.

A porta csakugyan megindította a közvetlen tárgyalásokat Oroszországgal. Konstantinápolyból tegnapelőtt Pétervárra jegyék ment, mely felhívja az ottani kabinetet, lépjen újabb eszmecserebe olyan javaslatok megállapítása iránt, melyek a bolgár kérdésben az összes kabinetek jóváhagyását megnyerhetik. Valami nagy örömet a szultán e felhívása nem fog az oroszokban keiteni.

Először is tudhatják, hogy teljes lehetetlen lesz olyan javaslatokat készíteni, melyeket az összes kabinetek elfogadnának. Másodsor Törökország iránt sem táplálhat az orosz politika valami nagy bizalmat s ha csakugyan igaz az, hogy Kis-Ázsiában komolyabb fellépésre készül, ezen szándékától a porta legújabb akciója után sem fog elállani.

Viktória királynő elvált a közvetítést Olaszország és Abissziniá közt. Rómában készségesen elfogadták a mediációt s csak azt óhajtkák, hogy az minél gyorsabb folyamat vegyen, mert novemberben meg akarják a katonai akciót indítani, ha addig a kiegyezés nem sikerül. Az olaszok, úgy látszik, készségesen elfogadnának minden megoldást, mely némileg is kieégítene érdekeiket s elégtételt adna a sarii vérengzésért.

Tisza Kálmán beszéde.

Tartotta Nagyváradon 1887. szept. 21.

Tisztelt barátaim és polgártársaim! Mindenekelőtt örömmel kell hogy kifejezést adjak, hogy Isten megérnem engedte, hogy önök körébe ismét megjelenhessék. (Élénk éljenzés.) Nehogy a hálátlanság esunya bünébe essem, mindenekelőtt teljesítenem kell szívem azon vágyát, hogy ki nyilatkoztassam önök előtt köszönetemet nemcsak a mai fényes és szívélyes fogadtatásért, nem csak azon valóban lelkes beszédért, amely elhelyen üdvözöltek, és mindenekelőtt azon bizalomért is, amelyről a legközelebbi választásoknál újabban megtiszteltek. (Élénk éljenzés.) Ha a polgártársaimtól bárholon jövő bizalom jól esik is, sokszorosan jól kell hogy essék a bizalom épen innen, ahol mi

szülővárosomban, mondhatom, talán születésem óta ismernek, a hol a nyilvánosság terén fokozatosan tett működésemet tudják és ismerik; talán nem ámitom magamit ha azt hiszem, hogy ezen újabb nyilatkozott bizalomban eddigi üzenetben hazafiai törekvésem elismerése van. (Élénk éljenzés.) Ebben rejlik a legzsebb jutalom, a mit valaki polgár társaitól nyerhet. Mert T. uraim, ha az elmúlt választások alatt nem voltam is szerencsés önök előtt megjelenhetni és az akkor letelt 3 évi országgyűlés alatt tanusított működésemről számot adni, azt hiszem, hogy önök, a kik folytonos figyelemmel kísérik a haza ügyeit oly helyzetben levő emberről, mint én, a kinek tette és szava helyzeténél fogva a nyilvánosság tulajdonára válik, bizonyosan tudnak maguknak itéletet csinálni, azt hiszem talán helyesebbet, mintha saját szavaim alapján akartak volna itélni. Mert bármennyire is igyekezzék valaki igazságos lenni, majdnem lehetetlen, hogy önmaga iránt bizonyos részrehajlással ne viselkedjék, míg önök is merve tetteimet és szavaimat, egyuttal alkalmuk volt megismerkedni azóta a minden oldalról bírálttal is, a mely nemcsak mindig berátságos, de mondhatnám talán ellenséges volt irányomban; itélhetek tehát feltehető és ha itéltek rám nézve kedvező volt, az nekem legnagyobb örööm, boldogságom és büszkeségem. (Zajos éljenzés.)

Ily körülmények között az elmúlt év eseményeiről és az ez idő alatti működésemről szólni talán nem is szükséges; én az ezen idő alatt személyemet illetőleg történetekre nézve jöszendő további folyamában csakis azon egy pontot fogom érinteni, a mely személyemre, helyzetemre nézve változást képer, jelesen azt, hogy még az előtt a miniszterelnökség mellett a belügyi tárczát vezettem, ez idő szerint a pénzügyi tárcza vezetésével vagyok megbízva.

Igen jól tudják, hogy két év óta, de különösen egy év óta a törvényhozásban, míg együtt volt, a választási küzdelmek alatt, s azután a sajátban akkor és most, a pénzügyi helyzet uralt minden vitát, minden eszmecsereit. Es a midőn erről egynemelyeket ezáltal elmondani szándékozom, (Halljuk! Halljuk!) mindenekelőtt tiltakozom az ellen és igen örülök, hogy e tekintetben találkozom szónokuk nézetével is, mintha Magyarország helyzete pénzügyileg oly válságos és kétségbeesett volna, mint az némelyek — megengedem jóhiszeműleg, de nem ritkán ellenkező pártczélok szempontjából — esetelik.

Tiltakozom az ellen, mintha a meglévő bajoknak egyedül vagy legfőbb oka a kormányok általán könnyelmű gazdálkodása volna. (Helyeslés.) Tiltakozom az ellen, mint ha ezen bajok 1875 óta sulyosbodtak volna. (Helyeslés.) Tudom hogy egyszerű tiltakozás, az egyszerű állítás vagy tagadás egyes emberek előtt nem ér semmit és épen azért engedjék meg, hogy szavaim indokolása végett egy kicsit messzebb időkre visszanyulva igyekezzem pár vossalal esotelni Magyarország helyzetét. (Halljuk!)

Bátran hivatkozhatom rá, bárki hasonlítja össze Magyarország helyzetét, kulturális, közigazgatási igazságszolgáltatási, közlekedési és közigazgatási szempontból, azzal a melyben 1867-ben volt és azzal, a melyben ma van, nem fogja eltárgadni a haladást. (Élénk helyeslés.) Viszont nézzem vissza bárki is elfogadatlannal, ha lát is országot, a mely nem oly gyorsan ugyan, mint mi, de helyzeténél fogva kényzerítve fokozatosan, gyorsabb lépésben ha add: vajjon képes volt-e ezt az ország régi állapotának erejével eszközölni? Egy sem! Mindentűl kölcsönöket felelni, esetleg pedig egy időre a pénzügyi helyzetet megzavarni voltak kénytelnek. (Igaz! Ugy van!) Én azt hiszem, épen oly történelmileg igazolt tény, mint történelmileg igazolható tény az is, hogy a hol egy ország polgáraiban, tehát a nemzetben él a hazafiaság s a hol áthatározott szándék van tovább élni, e bajok mindenütt találhatunk. Igaz, szinte hallom is már, hogy erre azt mondhatják, hogy másutt is volt ily eset, de azt rendszeren — ámbar ezt sem lehet egészen állítani — nagy és véres harcok előzték meg, mi pedig békeben éltünk. Igaz, hála istennek, mi 1867 óta háboruba nem keveredtünk, a miben talán némi kis érdeme azóta feanállott kormányokak is van. (Gál-juk! Halljuk!) De vajjon nem örököltünk-e mi is egy ellenséget, a mely nem kíván ugyan vért, de kíván munkát és pénzt, nem örököltünk-e százados elhanyagottság folytan

az országban minden téren észlelhető elmaradottságot. (Ugy van!)

Ezen ellenséget kellett leküzdenünk, ha élni akartunk, ha azt akartuk, hogy a magyar állam, ugy, a mint azt az 1867-iki törvények felelevenítették, ne csak a papiroson, de a világon is éljenek. (Helyeslés.) De midőn ezt mondom, nem mondom azt, hogy a kormányok 1875 előtt és után egyben-másban nem tévedhettek, (Halljuk! Halljuk!) és ha t. uraim megengedik, mellőzve a 1875-ig történeteket, a melyekre mostis csak azért hivatkozom, nehogy valaki azt mondhasa, hogy az országnak el nem tagadható előmenetelét az 1875. óta fenálló kormány számára akarom elkobozni, most csak azt konstátálom, hogy ha a kormányok tévedtek is és ha a kormányok téves lépéseknek lehet is, mondjuk van is nagy befolyása terheink szaporodására, de azokhoz képest, a mik helyesen és az ország érdekében törtétek, igen elenyésző csekélység képeznek. (Ugy van!) Én tehát málló zóm az 1875-ig lefolyt eseményekre való bővbb kiterést, már csak azért is, mert hisz újabb időkben nem kiskörökben szokás azt mondani, hogy Magyarország helyzete 1875. óta sulyosbult, hogy az állam helyzete sulyosbult minden téren. Ezt önök is halották és olvasták. Mondják, hogy ma deficitünk nagyobb, mint 1875 előtt volt. hogy pénzügyeink általános zavarba jutottak (Halljuk! Halljuk!) A mi az ország hanyatlását illeti, engedjék meg, hogy itt is ne szavakkal éljek, mert hisz szavakat találni könnyű, hanem néhány tényre mutassak. (Halljuk!) Nem hiszem t. polgártársaim, hogy bárki is tagadhatná, hogy épen 1875 óta sok történt e tekintetben, hogy a már számos irányban kiépített vasuti hálózatunk részint némely pótlások, részint pedig azáltal, hogy az ország forgalmi viszonyaira fontos vonalak az állam kormánya kezében koncentráltattak, részint meg azáltal, hogy az országban régen létezett, de kereskedelmi érdekeinkkel szemben, mondhatni ellenségesen fennállott, legnagyobb vasut az akkor még osztrák, ma már magyar osztrák vasuti társasággal egy egy a társaság mint az állam érdekeinek megfelelő egyezség kötöttet. (Igaz! Ugy van!) Pedig nem hiszem, hogy valaki tagadhatná, hogy épen a kedvezőtlen állam gazdasági viszonyok közt nagy fontosságú, hogy a vasutak szolgálata ne az állam forgalmi viszonyai ellen, hanem azok érdekében intéztesse. (Ugy van!) Igaz, hogy e vasutaknak csaknem mindegyike nem csekély terhet ró a magyar államkincstárra, mert hiszen havas utainak a befektetések azon kamatait, melyekbe a régebbi kölcsönök kerültek, meg hozni képeznek lennének s ha az állami garancia mellett épült vasutak önmagukat fen tartani és tulajdonosaiknak biztosított kamatokat meghozni tudnák, akkor nem kellene ma deficitről beszélnünk. (Ugy van!) Azonban tudnánk-e kereskedelmileg, közigazgatásilag élni, ha ezen vasutak vagy nem épült volna, vagy pedig ezek helyett, hogy az állam összes érdekeit szolgálják, tisztán csak fiskális szempontból kezeltenének. (Tetszés.) Én azt hiszem, hogy nem. (Élénk helyeslés.) Épen azért e tekintetben azt hiszem, tényekre hivatkozva, egy nagy előhaladás konstátálható. (Ugy van!)

Hisz a köznevelés terén mindenki tudhatja, hogy hány elemi iskolával van ma több mint volt azelőtt; mindenki tudhatja, hogy középiskoláink ezen időben rendeztetek törvényhozásilag; mindenki tudhatja, hogy az egyetem emelés érdekében is nem megvetendő előlépések törtétek. Ezek pedig tények, melyek hanyatlása nem mutatnak, de a melyek bizonyos anyagi áldozatot követelnek. (Ugy van!)

Az igazságügy terén igen sok és a lehető leg határozottabban közlök, hogy az országban érvényesítendő reform vár reánk. Egy pár téren igyekeztünk is törvényeink hiányait részint cödex-k teremtésével, részint meg a meglévő törvényes intézkedésekkel, igaz, nem általatása, de felelősségét általán pótolni. (Ugy van!) A visszaesést tehát, azt hiszem itt konstátálni igen bajos volna. (Élénk tetszés.)

A mi pedig a közigazgatást, — a mely multannál fogva engem leginkább s legkövetlenebbül érdekel — illeti, tudom, hogy sovaknak igen sok kifogása van ez ellen. (Halljuk!) Megengedem, hogy sokban igazuk van de én mégis alig hiszem, hogy el ne ismeré

bárki is, hogy a közigazgatási bizottságnak intézménye még ha az életben bizonyos fogyatosokat tünet is fel, közelebb hozta egymáshoz közigazgatásunk addig egymás mellett, — de sokszor egymás ellen is, — dolgozó ágazatait, — a mi által a közigazgatás javítása felé nagy lépést tettünk. — (Ugy van!) A tisztviselők minősítéséről szóló törvény, nézetem szerint közvetlen befolyásával, de sokkal nagyobb mértékben azzal, hogy a jövő közigazgatást készíti elő, a közigazgatásnak nem hanyatlására, hanem inkább előmenetelére vezet. (Igaz! Ugy van!) Én e időben történt a fővárosi rendőrségnek törvény alapján újraszervezése. Én uraim, egy okból merem hinni, hogy ez legalább annyira, hogy sokat javítson, sikerült és ez az ok, a mi egyszerűen, azt hiszem, bizonyíték is, az, hogy míg azelőtt napokint a legélesebb panaszkok merültek fel a fővárosi rendőrség ellen, ma már ezek nagyon ritkábbá váltak: a fővárosi rendőrség tehát ma már azon az uton van, a mi nélkül jó rendőrség nem is képzelhető, hogy tudniillik a polgárok tisztessége, becsületessége nem ellenszenvével, hanem inkább, ha kell támogatásával találkozik. (Helyeslés.) A nélkül, hogy t. polgártársaim, részletekbe mennék, a közbiztonságra nézve csak azt jegyzem meg, hogy én azt hiszem, senki sem vonhatja kétségbe, hogy ezen idő alatt az országos törvény alapján szervezett csendőrség ugy a személyi, mint a vagyoni biztonság szempontjából oly előrehaladó lépés volt, a melynek eredményei kétségbevonhatatlannal látszanak. (Igaz! Ugy van!)

De hát áll-e az, hogy az állam egészében hanyatlott? (Halljuk! Halljuk!) E téren t. polgártársaim minden okoskodástól tartózkodva, csak azt kérdem, hogy — de tegye mindenki kezét szívére — hogy századok óta volt-e a magyar állam künn és benn annyira tisztelve, annyira elismerve, mint ma van? (Éljenzés és tetszés.) Erre azonban azt mondhatná valaki, hogy: igen, de állampolgárai, általában az ország összes lakossága elszegényedett koldusbotra jutott. (Halljuk! Halljuk!) Hát polgártársaim én is bizonyára épen ugy tudom és én is ugy érzem, mint bárki más, hogy a legújabb időben kivált bizonyos életmódu részesei polgártársainknak sok bajjal, sok nehézséggel kénytelnek megküzdni és a midőn mondom, hogy ezt én is érzem, egyszerűen helyesen azt is kijelentem, hogy a kormánynak és a törvényhozásnak minden tőle függő meg kell tennie, hogy ezen bajokat, nem mondom, hogy elenyésztesse, de legalább enyhítse. (Élénk helyeslés.) Még ha ezen bajok olyanok is, amelyek részint az átmeneti korszak természetéből, részint pedig abból származnak, hogy nálunk különben annyi hasznos tevé közeledési eszközök nemesak az európai, de a világverseny is közelebb hozták és hogy újabb időben Európa legtöbb államában azob közigazgatási irány honosult meg, a melyet én is eltévesztettek tartok, de a melynek megváltoztatása nélkül teljes orvoslást nem remélek, és a melyet megváltoztatni egyes kormányoknak még ha erősebb is mint mi, nem lehet. (Helyeslés.) Ezekért azonban csak azok t-hetik felelősek, a kik a hatás eléréseért képezek egy igaz vérázító, de magán vállalkozó hibájából történt szerencsétlenségért a nyilvánosság előtt a kormányt, de különösen annak épen itt jelenlevő fejt tenni felelőssé. (Igaz: Ugy van!) Iméltlen, hogy érzem és látom, hogy bármely kormány is ennek nem oka. — Tudom az e tekintetbeni kötelességet, de azt nem látom át (Helyeslés.) mert a kormányt vad csak akkor illetheti, ha az minden lehétőt arra hogy a baj enyhíthessék s mindent a mit egyes kormány tehet meg tenni nem igyekezik. (Igaz! Ugy van!)

A mi magát az általános elszegényedést illeti, megjegyzem, hogy az nem áll; (Ugy van!) és erre csak egy pozitív adatot hozok fel. (Halljuk!) Mindenki tudja, hogy főleg a fővárosban, de némely más városban is 1884. óta az építkezések nagy mértékben folytak a minek hatása a dolog természeténél fogva miudig az hogy, a nagy házbérek lejjebb szállítja s mégis 1884. óta a házbérek tiszta jövedelme 3.500.000 forinttal szaporodott; ez pedig nemcsak annak jele, hogy az ország polgárai egy részének tiszta jövedelme egyteleneget forrásból ily összeggel szaporodott, de jele annak is, hogy azok kik bérben szoktak lakni, legyenek bár mezőgazdák, iparosok vagy kereskedők, általában azóta nem szegényedtek el, mert különben a házbérek föl-

am körülöttünk annak...
de növelést tüzte ki...
zetek, de nem áll raj...
ig hazánk biztonlétét...
egyk első, de legelő...
szaterek uraim oda a...
hogy kifejezzem, önk...
e vegyék rossz néven...
széltam is, a közönsé...
gy szó. Az emberi ére...
gy patakhoz és folyóhoz...
frán ümleng, a sekély...
a mely folyó csendesen...
ly érzélem kevés szót...
Különbem érzem, hogy...
nt bizalomért köszönöt...
em, csak tettekben lehet...
hogy a mi erőt isten...
vezekem hazám és váro...
eni. Ezt annyival inkább...
győződéseim, hogy a ki...
a törekszik, az Nagy...
vát óhajja; a ki pedig...
mozdítja, az a magy...
gatja. Ajánlom magamat...
(Hosszszantartó szűn...
jenzés.)

ottsági tagok...
sztsása.
sági tagok választása...
eklődés mellett ment...
párt diadalával vég...
y két kerületben nag...
uk előbbi többségüket...
letben a mi jelöltjeink...
többi utcákban pedig...
míndössze 10-20 sz...
zhezozni. A tanulságos...
jelöléseire sat. még

választás eredményét kö...
tezésében (I. Kerület)...
z. tag. Elnök: Telepdy...
segítségül: Komlóssy...
ly jegyző: Szathmáry...
ak: Koszorus Lajos...
cs József, M. Kis Ist...
avazó lap adatott be...
Bálint püspök 146...
146, Mihálovits Ist...
Csicsó Lajos keresk...
nos 142, Konecz Elek 141...
440, Vadon Sándor 137...
szavazatot kaptak: K...
egedi János 130, Mayer...
Imre 120, Borsy András...
8, Illyés Bálint 127...
ke Mihály 5 szavazat...
ában választandó volt...
elnök K. Tóth Antal...
ére, kiküldött bizottsági...
és Ménes András, jegy...
a László, bizalmi fer...
Nagy Bálint, David...
agy Károly. Beadott...
olgári Sándor kapott...
I, Kozma János 138...
Bálint 133, Thaly...
János 125, Sebess...
i Végh János 123, Szat...
ot s így ezek lettek...
Gergely gazdálkodó...
ed, Tóth István építész...
E. Iekéz, Tóth Sámuel...
re könyvkötő, Elek...
Nagy Péter asztalos...
lkódó 84-75 szavazat

(III.) kerületben vá...
tag. Elnök Nagy Fe...
segítségül: Kálmán...
y; jegyző Kenéz Gá...
Bácsi László, Kovács...
ás, Búszorményi Pál...
71 szavazatot; melyből...
Bácsi András, Bácsi...
ó, Dr. Kovács Sándor...
l, Dr. Kocsár Gáborra...
svén. ezek megválasz...

ában (IV. kerület) vá...
tag. Elnök: Buday J...
Gábor, segítségére ki...
gyező: Nánássy Imre...
Károly, Szőke István...
gyey József. E kerület...
ott be; ebből Dr. L...
91, Szőke Istvánra 186...
a 183, Alföldi Gáborra...
(vöfély) 179, id. Erdey...
Istvánra 178, szavazat...
k jelentettek ki.

ában (V. kerületben)...
tag. Elnök: Paksy...
vettes: Kovács Ernő...
k: Nánássy Ferencz...
Kovács Gábor, Kesz...
gy adatott be; ebből...
6 prepost plébánus 234...
193, Géressy Kálmán...
r, Medve Kálmán ügy...
gy 184, Csahly Károly...
Békéssy László gazda...
183. Dr. K mény Mór...
al.

(VI. kerület) vá...
tag. Vél. elnök: Dr.

Kola János, segítségül kiküldött bizottsági tagok: Posszert János, Berger Henrik, jegyzőkönyv vezető: Komáromy Antal, bizalmi férfiak: Hajdu Ignác, Jóna Dániel, Siuka Ferenc és Szőke István. E kerületben 320 szavazó jegy adatott be. Ebből kapott Jóna Dániel iparos 244, Serli Ede iparos 235, Dr. Popper Alajos orvos 229, Márk Endre ügyvéd 223, Dr. Scheer Benő ügyvéd 220, Steinfeld Antal gazdálkodó 213, Hajdu Ignác 212, s Körösi Sándor 227 szavazatot, ez utóbbi mandátum három évre szól.

Napi hírek.

— **Hivatalától felfüggesztett alkapitány.** Gr. Dégenfeld József főispán ur a hozzá beérkezett hivatalos elővizsgálati jelentések alapján Mészáros Kálmán 4-ik kerületi alkapitányt a pénzek körülí rendeltetések miatt állásától felfüggesztette. — Helyére ideiglenesen Kálmán helyi Mór ügyvéd neveztetett ki, ki tegnap délelőtt már az eskült is letette, s a hivatalt Boczkó Sámuel főkapitány ur jelenlétében át is vette. — Kálmán helyi Mór egyike városunk tekintélyes jönevű ügyvédeknek; homoly, higgadt, szakképzett férfiú és a mellett jól rendezett vagyoni viszonyok között élő ember. Nem kétkedünk benne, hogy új hivatalának kielégítően, sőt dicsőretnesen s általános elismerésre méltóan fog tudni megfelelni. Örömmel üdvözljük őt a negyedik kerületi kapitányság élén, mert bizton hisszük, hogy az ott elhanyagolt viszonyokat ő rendbe fogja hozni. Szellemileg és anyagilag egyaránt teljes garanciát látnunk benne erre. Ugy halljuk, hogy a főispán ur más irányban is szigorú vizsgálatokat rendelt el s egyáltalán a legkisebb mulasztás vagy helytelenséggel szemben az ő ősmert és tantoríthatatlan igazságérzetével fogja kérlelhetetlen szigorral fog eljárni.

— **Halálozás.** A késő délutáni órákban értesülünk, hogy városunk tekintélyes polgárát a közszeretben élő Fráter Imrét, pártunk fáradszorgalmas nagyérdemű elnökét fájdalmas, mélyen lesújtó csapás érte. fia Géza, ki a debreczeni jogakadémiaán végezte tanulmányait kitűnő sikerrel, — ma meghalt. Az ifjú társakörünk egyik kiváló tagja volt, s minden körben tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Jövőjéhez méltán lehetett a legszébb reményeket fűzni. Halála városzerte fog mély megilletődést kelteni, s az ifjuság legszab idejében elhunytak ravatalát őszinte részvét környezi. A kiadott családi gyászjelentés következő: „Er-Kesseri Fráter Imre és neje Téglási Ersey Terézia a magok, valamint gyermekeik Zoltán, nejevel Borbola Johannával s gyermekeikkel; Ilona, férjével Fényes Endrével s gyermekeikkel; Etelka, férjével Szabó Kálmánnal s gyermekeikkel; Gizella, férje Sebetic Raimonddal s kis fiokkal; Erzsébet, Imre, és István a legmélyebb fájdalommal tudják forrón szeretett kedves fioknak, illetőleg testvér, sógor és nagybátyának néhai Er-Kesseri FRÁTER GÉZA végzett jogásznak, hosszú szenvedés után, szívbjában életének viruló percében 23 éves korában történt gyászos kianulást Kedves halottunk földi maradványait tolyó hó 26-án délután 1/3 órakor, Álmosdon az ev. ref. egyház szertartásai szerint fognak az ottani családi sirboltba örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességételre a boldogultnak rokonait, ösmertőseit barátait s általában a tisztelt közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Kelt Álmosd, 1887. Szeptember 24. Béke hamvaira!

— **Főispáni disztribúció.** Gróf Dégenfeld Schomburg József főispán ur hétfőn szept. 26-án d. u. 2 órakor a „Bika“ disztribúción ebédet ad.

— **A királyi látogatás hatása** nemcsak Kolozsvár iparosaira, kereskedőire hozott előnyöket, hanem a szomszédos városok is érzik azt, sőt a főváros kereskedői, iparosai is olyan forgalmat csináltak az utóbbi időkben, amilyen régen nem emlékeznek. Városunkban szintén észrevehető a királyi látogatásnak hatása, amennyiben például Tóth Ferencz szabóüzletében pár hét alatt szebbnél-szebb díszmagyar öltözetek készültek; a jóhírű cég mégcsak Erdélyből is kapott megrendeléseket, úgy, hogy alig birt azoknak eleget tenni.

— **A debreczeni ref. egyház tanácsa** szept. hó 25-ik napján d. e. 10 órakor közgyűlést tart. Tárty: Ugyvédrátszás és fontos ügyek.

— **Eljegyzés.** Szalárdi Jakó Péter kereskedő kir. járásbíró, megye bizottsági tag, földbirtokos leányát Pirokka Kisszönyvit, e jegyezte Szabó Gyula ottományi és szentannai földbirtokos.

— **A katonák hazaérkeztek.** A bakák csütörtökön este a huszárak pedig tegnap jöttek haza a nagy hadgyakorlatokról. Fáradszorgalmas, kimerülten és lesoványodva tértek vissza de azért örömmel és látható jókedvvel. A város lakossága szívesen üdvözölte a derék harczfiakat, kiknek nagyrészt ma már „hosszu szabadságra“ bocsátották.

— **Az iskola köréből.** A magyar irodalmi önkéző társulat csütörtökön d. u. tartotta alakuló közgyűlést Geresi Kálmán felügyelő tanár vezetése alatt. Először közlekedéssel Szabolcska Mihály esk. felügyelő kiáltott ki, a ki azonban megköszönve a kitűtető bizalmat, kijelentette, hogy nem fogadja el az elnöki tiszteletet s maga helyett ajánlatba hozta Pap Gusztáv esk. felügyelő segéd tanárt, kit a közgyűlés ki is kiáltott elnöké: Megválasztottak továbbá Szolnoky Gergson 4 th. a „Heti Közöny“ szerkesztőjévé: Tóth József 4 th. pénztárnokká Török Imre 3 th. titkárrá, Tóth Benze IV. th. aljegyzővé Csányi Benjámin 2 th; választmányi tagokká: Jánossy Zoltán 1 th. és Ladányi Ernő. Elhatározta a közgyűlés, hogy az érdeklődés élekedésben tartása végett a szakosztály önálló működését beszünteti s az együtt fog működni az irodalmi szakosztállyal. E végből még csupán egy ajjgyzó, Karay Gyula 2 th, személyében s két választmányi tagot választott.

— **A harangozás.** Az ősz hivatalos beköszöntését jelenti, hogy a harangozás városunkban mátról kezdve reggel 8 órakor, délután pedig 2 órakor történik.

— **A debreczeni jótékony nőegylet** szept. hó 25-én d. u. 3 órakor a városban nagy tanács termében választmányi gyűlést tart. Tárty: Több rendbeli fotó: gy.

— **Nyilatkozat.** Alóirottak kinyilatkoztatták, miszerint a már f. hó 21-iki „Joghallgatók segítő egyesület“ nek alakuló közgyűlése a kalmával Ilosvay Bálint által nevéükben tett nyilatkozata értelmében a „Joghallgatók segítő egyesület“ nek a f. évre tagjainul magunkat nem tekintendjük. — Gyertyánffy Jenő, gr. Dégenfeld Pal. Péchy György, gr. Dégenfeld Imre, Pákozdy Sándor, Bótvó Robert, Bernáth Lajos, Medve Zoltán, Bernáth István, Boros Jenő, Kutassy József, Adamovich István, Kémény Dező, Teutsch Konrád, Looahardt Agoston, Kálmán Ferencz, Schaser Gyula, Morvay Károly, Misesbacher Ferencz.

— **Az új utcái padok,** melyeket Trai Farkas készített, már nagy részt felvannak állítva. A padok igen csinosak, kényelmes ülés és magas támlánnyal bírnak s nem csak a kényelem követelményeinek tesznek eleget, hanem csinos kiállításukkal az utcákat is díszítik. A derék vállalkozó, ki a hasznót is ott keresi, hol a városnak emellett szolgálatot tehet sok ilyen padot rendelt meg. A színház, szent Anna utcái sétány, főutca, Nagytemplom s nyilvános épületek előtt fel is van már ezek nagyrésze állítva, s a sétáló közönség használatára van bocsátva. A padok magas támlánya, tekintettel arra is, hogy mindenütt szembetűnő helyen vannak, a legalkalmasabb hirdetési tábláknak használhatók. Különbem már is több kereskedő hirdetését lehet rajtuk látni, s a mint értesülünk Trai ur hirdetési irodája igen méltányos feltételekkel vállal el e padok tábláira állandó hirdetéseket.

— **A tüzesetek.** A belügyminiszter a következő körrendeletet intézte valamennyi fővárosi városokhoz: A folyó évben számos virágzó város és falu pusztult el tűz által. A legtöbb esetben a házakkal együtt a föld betakarított termése is megsemmisült. E miatt sok helyen az inség és nyomor már is beköszöntött, mely a zordorabb időjárással még fokozódni fog. A király s kormány ezen inséggel szemben a segítségére töle telhetőleg intézkedik; — de az ily czélokra rendelt alap, ezen naponként nagy számban előforduló szenneseletések folytán már is annyira igénybe vétetett, hogy a nyujtható segély a legegyszerűbb szükség eseteiben is csak a minimumra terjedhet. A beérkezett tüzjelentésekből azt a következtetést kell vonnom hogy a tüzrendőri szabályok nem tartataknak meg pontosan. Ugyanazért felhívom a törvényhatóságot, hogy az 1868 évi 4209/B. m. 1869. évi 8354/B. m. sz. a. kiadott rendletek pontos szem előtt tartására alant a hatóságait szigorosan utasítsa s azok fogantatására felügyeljen. Budapest, 1887. szept. hó 18-én. a miniszter helyett, Beniczky alamtitkár.

— **Az alsó szabólesi tiszai ármentesítő társulat** ma rendes közgyűlést tartott a városban nagyeremben. A tárgyszorozat a következő volt: 1. Az 1888. évi költségvetés előkészítése. 2. A tiszavölgyi társulat központi bizottságának gyűléseiről megküldött jegyzőkönyvek s egyéb értesítések. 3. A központi bizottság megkeresése a közös nyugdíjalap létesítése tárgyában. 4. A közmunka miniszterium 8644/887 sz. rendelete a töltések közt elöler mívelési módokairól. 5. U. a. miniszterium 25984/887 sz. r. a. szilippek, gátak, megvizsgálása s az esetleges hiányok pótlásáról. — 6. U. a. miniszterium 24772/887 sz. r. a. társulat által már felterjesztett térképek pótlásáról. — 7. A közp. tiszai és Berettyó, Ivánfenék, Mezőtur, Mesterzálási társulatok értesítései — az árterfejlesztési adatok ászolgáltatásáról. 8. Gróf Andrásy Aladar ur ajánlata a birtokából ki vásárolt kubik gödrök vissza vásárlásáról. 9. Társulati mérnök jelentése: a. A műszaki

árter fejlesztés előhaladásáról. b) a szilip parteresítéséről. c) a Tiszai szilip kipróálásáról. e) A tokaji part erősítés helyre hozásáról. 10. T. igazgató jelentése a folyó ügyekről.

— **Ma este a „Koroná“-ban** Rácz Károly zenekara mellett hal-estély tartatik.

— **Hány az óra Nagyikindán?** Fabiny Trófi igazságügyminiszterrel és az ő váratlan megjelenéséről egész mondkör képződik lassankint országzerte. Ehez a mondkörhöz egy kitűnő kis történetet szolgált a „Felső-Torontál“ tárczírója: igaz történet, vagy csak sikerült adoma, ő feleljen érte. — Senkiem tudta még reggel, hogy a miniszter Nagy Kikindán van. A reggeli nyolc ózat még nem verte el a szerb templom órája, mikor Fabiny belépett a törvényszéki épület kapuján. A kapu alatt le s fel sétáló ő egész nyugodtan nézte végig az öreg urat, a ki a királyi ügyész után tudakozódott, s csak a balkeze hüvelykujjával bögött egyet a lépcsők felé, — hogyhát arra menjen az ur, ha az ügyész ural akar beszélni. Az ügyész irodában persze kiudódt nyomban, hogy ki az az öreg ur. Eközben nyolc ózat ütött az óra. Az ügyész ajánkozott, hogy majd kalauzolja a kegyelmes urat, mire a kegyelmes ur kivette arany óráját, s annyit mondott: „Köszönöm, hiszen már nyolc az óra, itt lesz mindjárt az elnök ur, meg a bíró urak.“ Es türelmesen sétálgatni kezdett majd lement a főházba 1/9 — s még mindig seaki. Akkor a szolgák összenéztek, szeszestagtak, s a másik percben már egy se volt látható. Kezdődött a városban a hajsz. „Bocsánat aljegyző ur! méltóságassék bejönni a hivatalba.“ — „En? ríad fel az illető, — nem ettem bolond gombát, mi lete magukat?“ — „Bocsánat, itt van a miniszter ur!“ Persze, hogy ugrott ki az ágyból s öt percz múlva már az író asztalánál ült az aljegyző ur. Igy ment ez szanaszét a városban úgy, hogy a törvényszék kezdett küssélenkül, mikorra a toronyóra felkileneszt ütött. Ekkor ő kegyelmessége türelmetlen kézműdolgot tett. — „Hát ilyen későn szoktak az urak hivatalba járn, nézzék ezt a sereg embert, ez mind sürgéni jön s önök ennyire megvárakoztatják őket? ...“ De mi az? A toronyóra üt. Lassan, méltóságtelesen elüti a nyolcát. — „Kegyelmes ur! nyolc az óra!“ — „A patvarba is, hisz most ütötte el a fél kilenest. Mutassa bíró ur az óráját.“ Megmutatta. — Nyolcát mutatott az a legpontosabb. — „Mutassa az óráját“ — szölija meg a lépcsőn felfelé jövő egyik irnokot. Nézi, — nyolcát mutat. Nem akart hinni a szemének. Odamagy az ablakhoz, nézi a toronyórát. — Nyolc óra. A ki csak feljött a hivatalba, első szava hozzá az volt a miniszternek: „Mutassa az óráját!“ Csodák csodája! Együtt járt az egész hivatalnok sereg órája. — Hát bizony ugy történt a dolog, hogy a szolgák látva a miniszter türelmetlenségét, nemcsak a városba futottak szét a hivatalnokokat összeszedni hanem egyikük felment a toronyba s a toronytól három liter bor ígéréte mellett rábírt arra, hogy igazítsa vissza az órat félkilenestől nyolcra. Aztán a szolga oda állt a kapuba s minden hivatalnokot ki befelét jött, ezzel fogadott: „Bocsánat, méltóságassék nyolcra igazítani az óráját, mert itt van a miniszter ur!“ — Erre persze minden ki tudta Nagyikindán, hogy hányat ütött az óra.

— **Kwizda Ferencz János** osztr. cs. k. és román királyi udvari szállító és körgyógyász Kornenburgban. Kívánatára ezennel bizonyítom, hogy állatszerel, különösen cs. k. egy. mosdóvíze lovak számára, mely sok betegségnél alkalmazható és melyről meggyőződést szerzettünk, igen jólvannak elkészítve, biztosan hatnak és ezért igen ajánlható.

Bécs, 1886. Január hó.
Tisztelettel
Trauttmansdorf herczeg.

Kapható, lapunk mai számában található „Kwizda állatszerel“ című hirdetésben jelzett helyeken.

Legújabb.

A „Debrezeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

— **KOLOZSVÁR, szept. 24-én** (feladva déli 12 órakor.) A tegnapi fogadások alkalmával az erdélyi közművelődési egyület küldöttségének a király ő fensége következőkben válaszolt; „Köszönettel fogadom hódolatu és hű ragaszkodás nyilváníását. — A közművelődés terjesztését és a valódi hazafiság megszilárdítását minden nemzetiségnél nemes czélnak tekintem s ha önök a czél felé törekedve színtoly buzgón mint tapintatosan eljárnak egy celi tevékenységüket mindenkor jóakaró meleg rokonszenvvel fogom kísérni.

— **KOLOZSVÁR, szept. 24-én.** A király ő felsége délutáni egy órakor Tisza Kálmán miniszterelnökkel és kíséretével Mátyás király szülőházához hajtatott, a hol hosszasan időzött, aztán megátogatta a kórházat nemkülönben a tanintézeteket. Tegnap este udvari ebéd volt. Később megjelent ő felsége a színházi diszle adáson is, ahol viharos lelkeséssel fogadták. A királyt minden utján, az utcákon sűrűn hullámzó lakosság legelkeszben üdvözli. — Ma d. e. általános kihallgatás volt, melyen számosan járultak ő felsége elé.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Farbiger, schwarz und weisse dener Atlas 75 kr. per Meter bis fl. 10.65 (in je 18 verschiedenen Qualitäten) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei ins Haus das Seidenfabrik Depot G. Henneberg. (k. u. k. Hoflieferant) in Zürich Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr Porto.

LEGUJABB
őszi és téli
női ruhakelméket
dus választékban ajánl
Kunz József és társa
C Z É G.

Kiadó lakások.

A piac-utcza 1830. számú Csanak-ház második emeletén

3 utcazi lakás
nov. 1-étől kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal.

A köszvény, rheuma és idegbetegség.

„Eredeti-Champooing-Bay-Rum“
az egyedüli határozottan csaltatlan fejbiz, sőt akkor is ha minden szer a hajhullást és kopaszodást meg nem bírta akadályozni, 8 nap alatt a haj hullását tökéletesen akadályozza és sürű utánnövés idéz elő. Fejkörpa egy éjszaka alatt is eltűnik. Egy eredeti üveg ára 90 kr és 1 frt 75 kr Kapható SZEPESSY ANTAL-nál.

Tüdőbetegek szanatóriuma

UJ-TÁTRA FÜREDEN.

Hidegvízgyógyintézet

klimatikus és területi gyógyhely, tüdőbeteg szanatóriuma.

A szép meleg idő még mindég magasan tartja a saiont. De a lakás-zavar már megszűnt s jobb szobák is mindenkoron kaphatók, a mit azok tudomására hozni sietek, a kik eddig lakásra vártak. A szobák ára szept. 1-től kezdve 80 kr. és 1 frt 35 kr. közt váltakozik. A teljes penzió (reggeli, ebéd és estei) ugyaneke.

kor 9 frt vagy 10 frt 50 kr. hetenkint. Az ősz a Tátrában kiválóan szép s gyógyczélokra egyaránt alkalmas, mint a nyár.

Azon betegek, kik a tolet Uj-Tátrafüredn óhajtnak tölteni, jól teszik, ha már most jönnek fel s az ősz szép napjaiban aklimatizálódnak.

Javallatok. Tüdő- és szívbetegségek, vérszegénység, gürvelőkör, idegbántalmak, moztos csontok, csárláz, gyomor és altesti bántalmak, sz ülés minden neme.

Posta- és táviradivatal a házban [még télen is].
Dr. Szontagh Miklós.

